Ч. 257. Львів, четвер дня 14. (1.) листопада 1912. Річник XVI.

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“ виносить: **в Австрії:**
на цїлий рік . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границею:
на цїлий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів або 14 рублїв; з висилкою двічи в тижни 6 долярів або 12 рублїв; з висилкою що суботи 5 долярів або 10 руб. Поодиноке число по 10 сотиків.

Телєфон Редакції ч. 1484.
Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християньско-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — З Руслановых поальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5 год по полудни. — **Редакция, адмінїстрация** і експедиция „Руслана“ при **ул. Хмельовского ч. 15, II поверх.** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в паса жі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лиш в попередну засторогу.

Реклямациї лише неопечатані в вільні від порта. — Оповістки звичайні приймають ся по ц нї 20 с. від стрічки, а в „Надісл нім“ 40 сот. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки

О Альбанїю.

(×) З оглядом на заострене між Австро-Угорщиною а Сербією задля жадоб сеї останної що до овлади Альбанїєю, цїкаво буде для наших читачів дізнати ся про настрій самих Альбанців. Христ. сусп. Reichspost подає розмову свого редактора з кількома католицкими Альбанцями, котрі сими днями були у Відні.

В дипльоматичнім спорі о будучу долю Альбанії, говорив їх речник, нїхто не питав ся про волю і думку самих Альбанців. Тому они виявляють отверто свій погляд. Домагання Сербії що до Альбанії зустрічають вже в европейских держав опір, а вжеж самих Альбанців визивають прямо до бою. Альбанці, нарід 3-мілїоновий, не мають чого сподївати ся анї від Сербів анї від Чорногорців. Обидва сї народи не мають високої культури, отже й не можуть єї дати Альбанцям. Крім того виринає тут важне для самих Альбанців национальне питанє.

Сербія і Чорногора є одноцїлі держави з национального огляду і змагають до того, щоби зависимі від них племена винародовити. Сему Альбанці опирали ся все і тепер будуть бороти ся до останної каплї крови.

Неприхильність Альбанців до держав балканьских є така різка, що при виборі між Сербією, Чорногорою і Туреччиною готові радше заявити ся за сею останною, хоч з Турками воювали цїлими вїками о независимість.

Християнські держави балканьскі, котрі думають про прилуку Альбанії, не можуть навіть числити на католицких Альбанців, бо сї знають добре, що в Сербії нема анї одної католицкої церкви і они булиб приневолені зносити релїґійне гнобленє православних Сербів.

Коли Серби покликують ся на се, що в Альбанії жиє богато Сербів, то супроти сего треба зазначити, що в замкненій области Скутара до Янїни не більше жиє Сербів, як Австрийців, Італїйців, Ґреків і Французів.

З рішучостю Альбанців до оборони своєї независимости проти Сербії й Чорногори видає ся бути в суперечности поміч Малїсорів в боротьбі проти Турків. Щоби се зрозуміти, треба пригадати причини, котрі довели Малїсорів до сего. В 1912. піднимали они тричі оружє проти Турків, котрі намагали ся відняти їм їх самостійність.

Колиж Чорногора вирушила перша проти Турків, пообіцяв їм король Микита от що: „Дістанете автономію, а яко цїну і запоруку даю Вам свого сина Данила на князя Альбанії!“

Як ворожо настровні Малїсори проти Чорногорців, видно із сего, що по Берлїньскім договорі в 1878., котрий часть їх области признав Чорногорі, они виселили ся із сеї области і то не лише музулманьскі але й християнські Малїсори.

Доля Туреччини не обходить Альбанців навіть музулманьских, бо сї належать до секти Бекташів, ворожої сунїтскій релїґії.

Альбанці були християнами перед завойованєм Туреччиною, а скоро скинуть ярмо турецке, вернуть до християнської Церкви, але католицкої, а нїколи православної.

Альбанці нїколи не погодили би ся з прилукою до Сербії і готові вести борбу аж до винищеня, а також не пристануть на овладу альбаньских пристаний Сербами, бо доступ до них веде скрізь альбаньскі области.

Колиж европейскі держави признають Альбанії автономію, то Альбанці радо годять ся на такий протекторат і передовсїм мають тут на думцї Австро-Угорщину та бажають прилуки до сеї монархії. Австро-Угорщина се одинока велика новітна держава народностий, в котрій Альбанці можуть найти спокійно захист. Тому мають надію, що Австро-Угорщина поможе їм осягнути сї змаганя.

О. Осип Фаґівич.

Ferrer redivivus.

(Дальше).

В тім часї припав на Феррера великий спадок від Ернести Менїє. Она померла 3. IV. 1901. року в Парижі і завіщанєм установила єго ґенеральним спадкоємцем. Яким способом до сього прийшло, легко догадатись. Підступ і замаскованє своїх кровавих змагань так зуміли приєднати тую паню, що она яко строга католичка, все в нїм добачала ідейного християнина, що готов все посьвятити для добра релїґії і Церкви. Що она була віруюча католичка, сьвідчить те, що в єї завіщаню находять ся тії слова: „Я хочу умерти на лонї нашої кат. Церкви. Мій похорон має бути простий, але після церковних приписів. З моїх гроший, котрі лишаю, належить взяти 3000 франків на Служби Божі за мою душу і моєї матери“.

Хто так розпоряджає ся, той нїяк не може бути анархістичних поглядів. Про се сьвідчать навіть слова виняті з брошури „Un martyr des pretres“. Ferrer ayant hasardé quelques apprécations sur le catholicisme il apprit bien que ses éleves étaient profondement pienses [1])

Тая пані хотїла виставити захоронку для бідних дїтий в Барцельонї. Своєму учителеви іспаньскої мови Феррерови лишила той плян виконати і в тій цїли записала єму каменицю в Парижі при rue des petites Ecuries вартости 750.000 франків. Та Феррер не виповнив єї останної волї, бо замість захоронки заложив школу анархістів в цїли поширюваня анархістичних ідей.

Про тії справи подає пояснене найлїпше завідатель маєтку п. Монїє в італійскій часописи „Corriere della Sera“: Феррер умів перед п. Менїє так удавати строго віруючого католика, що моя клієнтка щорічно призначила суму 16.000 франків на утриманє приюту для немовлят в Барцельонї. Коли вмерла, лишила для него в тій цїли дім при улиці Ecuries, що представляв вартість 800.000 франків. Однак він завів надії своєї добродїйки, бо обернув той маєток на заложенє атеістичної і анархістичної школи. Мої стараня, щоби Феррера спонукати до виконаня волї помершої нанїщо не придали ся. [2])

Микола Лисенко.

(Спомини з минувшини).

(Конец).

Великий наш мистець лишив богату вельми і цїнну спадщину музичну і літературно-наукову українському народови. Однак не все ще, що вийшло вшід єго руки, появило ся печатно. До сего зачисляю також і переписку по покійникови. А що ми повинні дорожити всякою, хоч би дрібницею, що лишила ся по нїм і може причинити ся до повної єго оцїнки яко віщого Бояна українського і передового громадянина, тим то вважаю потребою, оповістити сю переписку покійника, яка у мене зберегла ся. Два листи писані до мене М. Лисенком 1869. р. напечатав я в „Споминах з мого житя, I. часть“ (на стор. 169—174) і там подав також невідомий у нас портрет з фотоґрафії менї присланої Лисенком після концерту в Празї з 1868. р.

Тепер подаю останок переписки Лисенка, лист єго до П. Кулїша з 1869. р. і лист бар. Пляпарта до мене в справі вистави „Різдвяної ночи“ у віденьскій придворній опері.

Листи М. Лисенка до мене [1]).

I. Лист.

Київ, 15/27. мая 1889.

Високоповажаний Добродію!

Вдаю ся до Вас з щирим проханням, щоб були ласкаві негайно вирівняти висилкою ті частини Правди, котрі до мене не дійшли й не доходили. А таких листиків сила чимала. Часопись страшенно губить на тому и цїкавість утрачав, бо де-ж пак там оповідання яке розпочате и немає йому ні тяги дальшої, ні кінця. А часом розправа яка наукова прийде до мене з середини, а з початку Біг його мав.

При такій необачності й неакуратності у висилці далебі й интерес до видання у найщирішого патріота гасне. Вже коли сякатака змога доси була висилати й обдерати часопись, то треба же аккуратно й висилати, а як читати через десяте-пьяте, то краще й овсі не читати. Шкода звичайно, що така слава за редакцією склала ся на перших кроках ії істнування и я знаю богатьох, котрі пренумерувавши, дали гроші и жадного числа в руках не мали. Ремство справедливе мали.

Зверніть увагу, Добродію ласкавий, коли Ваша є в тому сила, щоби менї висла ли ось які бракуючі листки Правди, котрих я й у вічі не бачив.

[Тут наводить Лисенко сї частини випусків, яких не дістав]. [2])

Як що можна, досиліть оці листки, тоді, я розумію, буду мав повне видання а инакше хай Шановна Редакція й не квапить ся висилати далі, бо такі порізнені без зъязку розправи й артикули не мають жадної вартости.

Вибачте, Шановний Добродію, що турбую Вас своїм клопотом, колиж не маю до кого більше вдати ся.

Щиро поважаючий Вас
М. Лисенко.

II. Лист.

Вельми Шановний Добродію!

Я хотів був вислати через Вас до редакції Правди 5 карбов. за другу половину року. Але п. Корейво одраяв, кажучи, що він має у Львові чоловіка, якогось п. Хойнацького, котрий виплате ці гроші Вам, Добродію, а я вже як одберу вістку від Вас, виплатю п. Корейвові. Таким чином россійска пошта не поживить ся. А редакція шановна хай вже з ласки висила менї Правди, але поки що на музик. магазин Б. Корейва. Адресу Вашу я переказав Корейвові, и по ій п. Хойнацький Вас відшукає у Львові.

У нас все як віддавна.

Щиро витаю Вас, Шановний мій Добродію.

Покірник Ваш
М. Лисенко.

Київ, 19. липця 89.

III. Переписний листок.

Львовъ, въ Галиціи (Австрія), ул. Личаковска Nr-о 7. Вп. Д. Професору Семинарии Олександру Барвінському,

3. Червця 89.

Пишу до Вас, Шановний Мій Добродію, з Китаіва, під Київом, де я що року пробуваю на дачі. Кореспонденцію на сей час прошу адресувати в Муз. Магазин Б. Корейва.

Дякую за недавню висилку. [Тут знов подає, чого ще не достає]. Сі аркуші рачте ласкаво прислати. Щиро прихильний до Вас
М. Лисенко.

IV. Переписний листок.

Львовъ въ Галиціи (Австрія) ул. Личаківська Nr-о 7. Ш. Д. Олександру Барвінському, Професорові Семинарии.

Київ, Черв. 18-го 89.

Тепер Шановній Добродію я маю в себе усе геть від початку самого аж 469 до сторони. [дальше зазначує чого недостає]. Далї вже не маю й не мав нїчогісінько, а чув, що вже чимало вийшло з друку. Усе ще не відмовте надіслати щиро шануючому Вас, Добродію, *М. Лисенку.*

V. Лист.

Вельми шановний Добродію!

Останніми днями заслав я до п. Василя Лукича у Станіславів свою росправу для Зорі про народні музичні струменти в Україні уживані, яку від кінця минулого року помінився йому був постачити, та за нікольством допіру ледви встиг її написати. Але опасуюсь, що вона буде задля Зорі за спеціяльна, да крім того вимагати ме коштів на черенки нотові, малюнки струментів, и навіть образки граючих козаків і сліпців-бандуристів. Все се дуже важне, але й коштів вимагає. Я вас і питаю; чи не здаласяб ся росправа задля Записок Наукового Товариства им. Шевченка? Як що придатнаб була, то я уповажнюю вас вдати ся до п. Левицького у Станіславів, а йому зарані писав, що коли вона буде за спеціальна, то віддайте, мовляв, п ві Барвінському до редакции „Записок“, а вам я вроблю приступні для редакции Зорі.

Так коли Вас це цікавить, то ви мерщій порозумійтесь з п. Левицьким, и мені про наслідки вашої розмови як скорше напишіть и повідоміть.

Там, у тій засланій росправі бракує ще опису ліри, котрий вже сливе готовий, але не надісланий. Я ліри не студіював, а мені весною мій добрий земляк, и колишній мій хорист и учень привозив цю росправу, то її й долучу до своєї ширшої росправи. Цими днями вона дійде до мене. У менеж опис є Бандури, Кобзи, Торбана, Гусель і Цимбалів.

Сподіваючись найскоршого повідомлення від вас, Шановний Добродію, сьвідчу ся щирим поважаням до Вас

М. Лисенко.

Київ, [дати не означено, але певно в жовтні 1893.] Рейтарська ул. д. Nr-о 19.

От як по геройски поступив собі той сьвіточ новочасної культури!

Щож зробив з тими грішми Феррер?

Часть маєтку розпустив з конкубінами а часть обернув на анархістичні школи.

Та п. Меніє не була послїдною жертвою Феррера. П. Леопольдина Б. з Льондону по єго смерти зголосила через парижского прокуратора свою претенсию в квотї 150.000 франків, які побрав він в єї імени з банку Credit Lyonnais, обіцюючи з нею одружити ся.

Коли вже з таких справок став більше звістний, пересилив ся Феррер до Барцельони і живучи з якоюсь Селїдад Віллєфранка, учив разом з нею в своїй вільній школї анархістичних правд віри.

Міг би дехто в се неповірити. Однак Іспанїя є краєм, в котрім єствує свобода навчання, чим послугують ся заєдно і католицкий клир і вільномулярі-анархісти. Феррер сам для Іспанії був головою орґанїзації, котра мала задачею під маскою вільної школи закладати і пропаґувати анархізм по цїлім краю. Єго головна матерна школа в Барцельонї в роцї 1906 мала в краю 120 філій.

Придивім ся, які то були тії школи, котрі кладе собі на взір наша вільна школа з „Прапором“ на чолї,[1] на котрі звернув увагу культурний сьвіт. „Доперва тоді, коли злочинний виступ іспаньского попівства проти Ф. Феррера і єго модерної школи“ видав єго в кровавy жертву:[3]) щоби „заховати народні маси в невільництві“ [4]). На те треба конче відповісти, бо цїле межинародне вільномулярство всего сьвіта головно чванить ся, що Феррера застрілено тому, що закладав школи, та працював над просьвітою народа. Почин до такого представленя дав письменник Анатоль Франс, про котрого незабавки дещо більше скажу на иншім місци.

Коли застановимо ся над понятєм школи, то оно тоді стане нам вповнї зрозуміле, коли вглянемо, чого в дотичній школї учить ся. Коли вільнодумство хоче величати тілько тих, що лише закладають школи і посьвятили ся навчаню, то передовсїм повинно похвалити тих, що в тій мірі найбільше заслужили ся, то є Церков і монаші чини.

Чого знов вчили в феррерових школах, то най нам проте скаже отся програма єго: [5]) „Das Ziel ist, die geistige Entwicklung des Kindes zu fördern und das Auftauchen reaktionär-atavislischer Instinkte zu verhindern. Rassenhass, Klassengeist, Kriegslust und Rachegeist der Vergeltung, die einen jeden Versuch zur Herstellung einer besseren Zukunft verhindern, sind zu bekämpfen und zu vernichten. Unser Unterricht kennt weder Dogma noch Überlieferung, weil dies nur Formen sind, die alles geistige Leben erdrücken und die freie Entwicklung der Gesellschaft hemmen. Wir benützen zu unseren Unterricht nur die Erklärungen, die durch Tatsachen, nur die Lehrsätze, die durch Nachdenken, und die Wahrheiten, die durch Vernunft bestättigt werden. — Um das Kind in den Stand zu setzen, ein freies und unabhängiges Urteil über die Probleme der menschlichen Gesellschaft zu fällen, ist es nötig, dass Lehrer und Lehrbücher dem Kinde die Dinge so vorstellen, wie sie sind und nicht, wie sie von religiösen und gesellschaftlichen Vorurtellen dargestellt werden.“

---

[1]) ст. 12. Феррер, котрий спробував дещо закинути католицизмови, мусїв скоро пізнати, що єго ученицї були побожні.

[2]) Те саме пише „Zukunft“ (6. VI. 1909.)

[3]) „Прапор“ ч. 95.

[4]) „Прапор“ ч. 14. 1912.

[5]) Der Freidenker. N. 921. 1. XI. 1909.

(Дальше буде).

Просимо домагати ся „Руслана“ по всїх реставрациях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

З державної ради.

Підчас дальшої розправи **палати послів** над розпорядками мінїстра судівництва п. Врстовшек (слов. люд.) промовляв 4 години; по нїм промовляли пп. Реннер, Роллєр і Странскі. Підчас промови Реннера, котрий накинув ся на мінїстра судівництва д-ра Гохенбурґера, відозвали ся з социялїстичних лав оклики: „де мінїстер судівництва! перервати засїданє і візвати до палати мінїстра“. Буря тривала довший час. Між тим прийшов до салї др. Гохенбурґер.

Бурливі оклики чути було також підчас промови п. Странского; сей посол, накинувши ся на д ра Гохенбурґера, сказав, що єго місце є в криміналї. Ческі радикали оплескували ті слова і кликали під адресою мінїстра: Геть! Зі сторони Нїмцїв озвали ся голоси протесту. Між послами: Ведрою, Вальднером і Мільвертом а Хоцом і Швігою прийшло до острої виміни думок. Буря не уставала довший час.

Містопредсїдник пос. Романчук упоминав кілька разів п. Странского. Коли Странскі скінчив свою промову, містопредсїдник Романчук упімнув Реннера і Странского за обидливі напасти на мінїстра судівництва. Се викликало бурливі протести із сторони социялїстів і Чехів. На сїм перервано наради.

На внесок п. Вальднера приступлено до другого читання правительственної предлоги в справі впливу vis maior на піднятє правновекслевих чинностий. Начерк закона принято без розправи.

При кінци засїданя всенїмецкий посол Іро протестував проти наміру проливу нїмецкої крови для уратованя австрийскої політики, підчас коли Словяни в Австрії явно симпатизують з Словянами на Балканї.

Пос. Кльофач заявив, що населенє без ріжницї народности не бажає війни.

Пос. Єржабек: Але передовсїм нехай Сербія перестане бути безличною! Буря, оклики негодованя на лавах ческих радикалів.

Пос. Кльофач заявив дальше, що Чехи бажають сердечної приязни із злученими балканьскими державами. Балканьске питанє мусить бути остаточно розвязане. Хто домагає ся самоуправи Альбанії, сей дїлає на шкоду дальшого мира в Европі. Словяни в Австрії хочуть, щоби їх почуваня шановано так само, як почуваня Нїмцїв і не бажають війни ані з Нїмцями, ані тим більше з Словянами.

Пос. Будзиновский предложив два наглі внески в справі народного шкільництва в Галичинї.

На сїм замкнено засїданє; слїдуюче нинї.

З Відня доносять, що на вчерашнім конвентї сенїорів рішено відбути слїдуюче засїданє палата (по нинїшнім) дня 26. с. м. Можливе однак, що на випадок дальшої обструкциї, нинїшне засїданє буде останним в сїм роцї, а буджет — если не удасть ся перевести провізориї — буде полагоджений на основі § 14.

Війна на Балканї.

Австро сербске напруженє.

„Die Zeit“ доносить з Будапешту, що наслїдник престола через цїлу вчерашну нїч конферував з політиками, державними мужами і військовими достойниками. Сї конференциї відносили ся до заграничного положеня. Цїсар приняв вчера о год. пів до 2. архікн. Франца Фердинанда на послуханю, яке тревало пів години. Опісля приняв архікнязь ґр. Берхтольда на послуханю.

До Будапешту прибув б. предсїдник румуньских мінїстрів Карпо в окремій місиї і привіз відручне письмо короля Карла до цїсаря. Як впевняють з політичних кругів, ходить о домаганє Румунії супроти зміненого положеня на Балканї.

Предсїдник болгарского собранія Данев, в розмові з представником дневника „Neues Wiener Tagblatt“ завначив, що їде прямо до головної кватири в Старій Заґорі, де зложить болгарскому королеви звіт із своїх конференций, які мав в Будапештї. Дальше висловив Данев пересьвідченє, що вмашерованє болгарского війска до Царгорода не є виключеною річию. Союз балканьский буде й по війнї єствувати. На запит, чи Болгария згодить ся на домаганя Сербії в справі адрийского порту, відповів Данев: „Саме се питанє спровадило мене сюди. Бажаємо мирового поладнаня сеї справи. Ґр. Берхтольд ревізитував в готелї Данева. Опісля приняв Данев шефа секциї в мінїстерстві заграничних справ, ґр. Вікенбурґа і відбув з ним нараду, яка тревала півтора години. О год. 12. в полудне зложив Данев прощальні відвідини ґр. Берхтольдови, а вечером відїхав до головної болгарской кватири.

Дописець „Die Zeit“ доносить з Білгорода, що австро-угорский посол Уґрон поставив три домаганя Пашичови: 1) щоби Сербія дала Австро-Угорщинї достаточну обезпеку що до привілеїв для торговельних інтересів монархії; 2) щоби Сербія сформуловала свої домаганя в справі Альбанії і 3) щоби Сербія вдоволила ся портом на Еґейскім мори, Пашич відповів, що сї домаганя представить радї мінїстрів і королеви, але радив Уґронови, щоби порадив своєму правительству цофнути сї домаганя, бо коли би Австрия обставала при них, то з певностю уросла би ненависть сербского народу до монархії.

Цїла угорска печать широко пояснює онодїшні послуханя у цїсаря і конференциї Данева з міродатними чинниками. Угорске правительство для успокоєня прилюдної опінії заявило півурядовому дневникови „Magyar Nemzet“, що білянс онодїшної днини можна змістити в сїм, що всї міродатні чинники бажають удержати мир і дїлають в сїм дусї, щоби в найблизших днях переговори довести до успішної розвязки задирки.

Характеристичною є замітка „Pester Lloyd-a“, який каже, що австро-угорска монархія не може торгувати ся з Сербією, але мусить безуслівно поступати так, щоби Сербія сейчас згодила ся на становище, ясно представлене в дипльоматичній дорозї.

Цїкаві інформациї приносить „Bud. Hirlap“, який каже, що Болгария не є одушевлена своїм союзником Сербією, а так само не

VI. Переписний листок.

Львовъ, въ Галиции (Австрія).

ул. св. Миколая Ч. 26.

Вп. Д. Олександру Барвінському

Редакторові Записок Наукового Т-ва им. Ш.

Високоповажаний Добродію! Одібрав листа п. Вас. Лукича. Він пише, що росправа про народні музичні струменти зовсїм придатна для Зорі и просить лишити ю за Зорею. Позаяк вона зразу була обіцяна до заміщеня в Зорі, то я вже не одступлю ся від слова и росправу тую лишаю задля редакции Зорі.[3])

З високим поважанням до Вас

М. Лисенко.

VII. Лист до моєї жінки Евґенії.

Київ Грудня 28, 1894 р. Б.

Великошановна Пані!

Не сподіваючись, щоб лист мій застав Шановного Добродія, пана Олександра Барвінського, ві Львові, осьміляю ся непокоїти Вас, Шановна Пані, прозьбою, щоби були ласкаві нагадати й переказати кому слід вислати мені, членові Наукового Товариства им. Шевченка, томи III и IV Записок вишменитого Товариства. Внесок свій річний грошовий я відіслав давно вже, Записок же и по сей час не маю.

Свідчу ся високим поважанням до Шановної Пані

М. Лисенко.

Маріинско-Благовѣщенская ул. д. No. 89.

VIII. Лист.

Київ 11 Лютого 1908.

Високоповажаний Добродію!

Дуже Вам вдячний, що завжде турбуєтесь, як би мою „Різдвяну ніч“ пристроїти на яку сцену.

На Львівскій польскій сценї моя опера мала вже перед кількома роками, за директора д. Павліковского, бути виставлена, але їй щось тоді не повело ся, трапила ся якась публіка межи артистом а діріґентом либонь. Роспало ся тее дїло. Тепера знову наклює ть ся.

Чи виготовлений раніше переклад лібретта на польску мову істнує і доси в руках теперішньої дирекції, чи ні? бо з цьогож треба починати. Як що текст весь перекладено вже і робота почалася себ то артисти і хори почали вчити, то орхестральні партітури можна зараз і вислати.[4])

Яб Вас дуже просив, Високоповажаний Добродію, сповістити мене, чи переклад вже зроблено, чи науку вже почато і чи потрібно в такому разі вислати зараз орк. партітуру, то я й вишлю на Ваше звичайно імя і під Вашу шановну опіку, бо в менеж дупліката нема і стрічки, те як би пропала, крий Боже, то й твір би весь загинув би.

От я чекати му одповіді на мої запитання.

Щирим серцем витаю Вас Високоповажаний Добродію глибокою шанобою

М. Лисенко.

IV. Лист бар Пляппарта.

K. u. k. General-Intendanz
der k. u. k. Hoftheater. 4379.

Eure Hochwohlgeboren!

Über die mir von Euere Hochwohlgeboren empfohlene Oper „Weihnachtsnacht“ von Lyssenko habe ich der Direction des Hofopernteaters ein eingehendes Gutachten abverlangt. Nach diesem mir nunmehr angekommenen Gutachten erscheint eine Aufführung des gedachten Werkes in Wien schon aus dem Grunde nicht durchführbar, weil Lyssenko's Oper jene Gattung Heimatskunst repraesentiert, für welche hier bei aller Anerkennung der der Musik eigenen Schönheit das den Erfolg ermöglichende Verständnis mangelt.

Mit dem Bedauern, unter diesen Umständen Euerer Hochwohlgeboren Wünsche nicht erfüllen zu können, verbinde ich, in dem ich den Klavierauszug beischliesse, die Versicherung vollkommenster Hochachtung.

Wien am 20. Dezember 1903.

Freiherr von Plappart

Seiner Hochwohlgeboren, dem Herrn Reichsrats- und Landtags-Abgeordneten Alexander Barwiński etc.

X. Лист М. Лисенка до П. Кулїша.[5])

23/11 Липця $\frac{1869}{\text{Липський}}$

Це такъ що зрадував нас Ваш несподіваний лист, дорогий мій, шанований вельми, Земляче! А ми вже рахували з жінкою, що Ви повинні у Київ достатись, або навіть и дома вже. Та ще зразу, знаєте, не розчовпавши гаразд листа, здало ся нам, що Ви вже заручившись ніби грішми, надумали ся знов тут зістатись. Колиж Ви це з Варшави певно через Галиччину простувати мете Буковинською залізницею на Адес, або просто на Балту, коли є така залізна галузка.

Я вже збірався по адресі писати Вам та пораятись, чи не можнаб як швидче Пісню над Піснями друковати, бо, завважавши, якого мині малого часу зістало ся у Липському пробувати, и теж умову друкарську, що зможе тільки два аркуші у тиждень друковати, та щеж і корректура до того ввірве якийсь шмат часу, то щоб встигти з такою роботою до повертання до дому. — Ми, як бджоли на мед, кинули ся до Вашого дорогого утвору. Притяженне він нам уподобавсь; така розумна й поважна передмова, що я тільки слинки ковтав. Я того вечора наче дитина радий був. Дякували ми Вам з жінкою самою горячою подякою. Де в котрих місцях, яке повдинче слівце меніб мануло ся до свого табору рідного притягти, але не маю права. Слово древній яб змінив на прадавній; слоно сторóге розуміння (строгое) яб змінив на наше слово сувóре; слово насильством яб сказав силоміццю; подвигів — вчинків; слово видокруг (горизонт) яб ужив óбрій, що іого вживають у Харківщинї, та ще Перский замісь Персидський. Оце й усе, що на мій погляд знайшло ся у великім жмуті паперу. Поділивсь я в Вами своєю думкою, а змінити, боронь Боже, немаю и не даю собі жадного права. Як дуже бажав ще ідного листа від Вас из Перемишля одібрати, статешного до друку и Ваших потомніх думок. Сам я тепер ревно працював над Шевченком; увів іого кілька поспівъів на музику. Згодом появлю може цілий цикль іого поезий піснею и иншою хвормою, бо у нас велика недостача на розвій музики Української. Ці споруджені речі здаєтьця мині дуже удали ся. Львівчане не мають, здаєтьця, звичаю й охоти одказувати на листи й запрохання. Я вже давненько заслав туди гроші и просив собі деяких книжок — и досі нема жадної одповіді.

Колиб оцей лист та застав вас ще в Перемишлі. Сіогодні йменини моєї жінки; сподіваємось на німецьку гостину, тим далі не примію писать. Хай же Господь милує Вас у дальшій дорозі. Невпевняйтесь дуже на нові залізниці, бо іх роблено злодійним способом

одушевляє ся становищем Росиї. Болгари не мали від Росиї нїякого попертя, хоч, що правда не числили на него богато. Зате Сербія найшла далеко йдуче попертє зі сторони Росиї, о скільки се в рамах невтральности було можливе. Болгария бажає удержати з Австро Угорщиною як найлїпші відносини навіть в тім случаю, коли би через се мав розбити ся балканьский союз.

„N. Fr. Presse“ відмінно від инших вечірних дневників пише на основі віродостойних — як каже — информаций, що становище, яке Росия займає в справі порту для Сербиї, не може попирати мировой полїтики, бо росийске правительство сильно підпирає домагання сербского кабінету о осягненє порту для Сербії на альбаньскім побережу над Адриятиком.

„Frankfurter Zeitung“ доносить з Відня: В найблизших днях можемо пережити горячі хвилї, бо Австро-Угорщина ні на крок не думає цофнути ся з занятої лїнії. Справа конференциї, пропонованої з Льондона, не находить попертя ні зі сторони Німеччини, ні зі сторони Австро-Угорщини.

Дневник „Трибуна“ дізнає ся, що Болгария і Греция в разї конечности оружною силою підіпруть домагання Сербії що до Адрийского порту. З кругів берлїньского росийского посольства доносять дневники, що росийске правительство не має (?) охоти помагати Сербії в ї домаганях аж до крайности, бо хоче уникнути заострення міжнародного положеня. На всякий случай росийска печать дуже остро виступає проти становища Австро-Угорщини і є більше, чим сумнїве, чи росийске правительство буде могло зберети до кінця поміркованє і мирове становище.

„N. Fr. Presse“ містить информациї з дипльоматичних кругів, стверджуючи, що Болгария має великий інтерес в тім, щоби спір між Австро-Угорщиною і Сербією був мирно полагоджений, бо Сербія приняла зобовязанє бороти ся з Болгариєю не лише проти Туреччини, але також в евентуальній задирцї з Румунією. За те Болгария мала зобовязати ся попирати Сербію не лише проти Туреччини. З певностю обосторонні зобовязання основують ся на численних застереженях, однак Болгария лише нерадо виступить проти Австро-Угорщини. Росия безуслівно попирає домагання Сербії; але є сумнївою річию, чи ізза Альбанії рішить ся посунути ся аж до крайних границь.

Мобілїзация в Росиї.

Варшавскі маґазини начато приготовляти на кватири для резервістів, покликаних під оружє. Також на провінциї Королївства приготовляють ся такі кватири. Всї пересьвідчені, що нерозпущенє резервістів лучить ся з загальною мобілїзациєю, яка буде переведена сими днями. В варшавскім маґістратї відбувають ся безнастанно наради над розквартированєм резервістів. Зачувати, **що в суботу має бути заряджена мобілїзация.**

„Česke Slovo“ оголошує приватний лист, надісланий з Ростова над Доном, **який доносить про мобілїзацию доньских козаків.**

Воєнні алярми у Франциї.

„Voss. Ztg.“ приносить вість з Парижа, що **Франция готовить ся до війни.**

Вчерашна рада мінїстрів рішила поробити відповідні розпорядки.

З поля бою.

„Köln. Ztg.“ доносить з Софії, що в останних днях зведено біля Адриянополя завзяті битви. Кріпость Мараш здобували Турки, почім відбирали їх Болгари, аж вкінци, Болгари остаточно побідили.

До Бюра Вольфа доносять з Ріки: Ґен. Вукотіч побив Арнавтів в околиці Дякови, а тепер машерує на поміч чорногорскій армії, облягаючій Скутарі. Також часть сербскої армії під проводом Живковіча спішить до Скутарі з помочию Чорногорцям.

Оперуюче в Македонії болгарске війско заняло 6. с. м. міста: Трумджу і Демірґазар. Головний вожд дивізиї над рікою Ріля телеґрафував дня 9. с. м. до короля: Солунь стоїть нинїшної днини під скептром В. Королївского Величества. (Отже Болгари заняли Солунь! — Прим. Ред.).

Болгарске війско перед двома днями посунуло ся аж до становищ коло Катальджі не стрінувши опору. Міста Родосто, Ерґелї, Сілїврі і Мідия обсадили Болгари.

Армія облягаюча Адриянополь, затїснює перстень, що окружує сю кріпость. Укріпленя Папастепе і Картельтепе заняли вже Болгари.

Хто заняв Солунь?

Кілька дневників доносить з Софії, що болгарске війско вмашерувало до Солуня рівночасно, а може навіть скорше, чим грецке війско! Союз балканьский є поважно загрожений з оглядом на спір, хто властиве перший заняв Солунь. Греки твердять, що грецка армія, однак останні вісти болгарского вожда доносять, що Болгари перші заняли Солунь.

Переговори о мир.

В полїтичних кругах чорногорских висловлюють думку, що вже в сих днях зачнуть ся переговори Туреччини з балканьскими державами в справі мира. Париска печать заявляє, що в теперішній хвилї посередництво не натрафляє на такі трудности у балканьских держав, як се було недавно. Може удасть ся довести до завішеня оружя і спиненя дальшої війни.

Аґ. Гаваса доносить з Софії: Австро-угорске правительство згодило ся прилучити ся до инших держав в справі врученя турецкої просьби о мирове посередництво. Представники великодержав одержуть інструкциї, щоби порозуміли ся що до спільного кроку, який має бути піднятий в відповідній хвилї у держав балканьского Союза.

на погибель ідучим: дуже часо трапляютьця тамечки пригоди.

Од Вас у перше ждати му листа з Украіни.

Обов, у двійзі кланяємось Вам і приручаємо себе Вашій дорогій памятці й уваві

Щиро прихильний до Вас *М. Лисенко.*

Ол. Барвіньский.

---

[1]) Задержую правопись первописи. — *Ол. Б.*

[2]) Як уже у вчерашному числї я зазначив, Правду висилано частинами в ковертах, нераз і рекомендовано, а богато з того на почтї росийскій пропадало. — *Ол. Б.*

[3]) Сю розвідку М. Лисенка, подала „Зоря“ в чч. 1. і 4—10, 1894. р. п. з. „Народні музичні струменти на Вкраїні“, з підписом Боян. — В „Записках Юго-Запад. Отдѣла Императ. русск. геогр. Общества“ в т. I. за 1873. р. напечатав М. Лисенко реферат: „Характеристика музыкальныхъ особенностей малорусскихъ думъ а пѣсень исполняемыхъ кобзарем Вересаемъ“. — *Ол. Б.*

[4]) Лисенко передав партитуру через свого брата лїкара, що небавом опісля помер. — *Ол. Б.*

[5]) Мав зробити п. Стефан Чернецкий. — *Ол. Б.*

[6]) Лист сей передав менї до збереженя П. Кулїш. — *Ол. Б.*

НОВИНКИ.

— **Календар**. В четвер: руско-кат.: Косми; римо-кат.: Йосафата еп. — В пятницю: руско-кат.: Акинтина; римо кат.: Леопольда.

— **Похорон М. Лисенка**. Перенос тїла М. Лисенка з хати до церкви.

В ночи проти 9. н. ст. листопада коло труни покійного композитора були родичі і богато шкільної молодї. З ранку почали заходити депутациї і взагалї приїзжі особи, що прийшли поклонити ся останкам покійного. Кімната, у якій лежало тїло, була повна вінків, так, що їх доводилось розміщати по инших кімнатах. Коло труни читали псалтир українською мовою.

В суботу тїло покійного Миколи Лисенка перенесено з хати (Мар.-Благовіщеньска, 95) у Володимирский собор. Після другої години з полудня до хати покійного почали сходитись відпоручники, що прибули з ріжних місцевин Росиї й Галичини, члени державної думи, представники музичного сьвіта, артисти українських і росийских театрів; богато громадских дїячів, представники київских товариств, земскої та городскої управи, росийскі і українські журналїсти, члени управи закритого „Українского клюбу“, представники усїх київских українських інституций, богато учеників висших шкіл і инші особи.

В половинї третьої години від дверий хати через довгий двір до воріт і на улицї стали в дві лави студенти. В дворі в лаві стояли відпоручники, ученики школи М. Лисенка, хор і богато инших осіб. За лавою у дворі і на улицї вся площа була заповнена прибувшими ушанувати память покійного. Ще задовго до литиї о 3½ год., на Маріїньско Благовіщеньскій улицї спинено трамваї і поїзди. Через кілька хвилин спинено рух і на Караваївскій улицї в тій частинї, що йде через Маріїньско-Благовіщеньску ул. В хатї покійного відправлено литию, після чого домовину винесли близкі до покійного особи і українські громадскі дїячі у двір, де відправлено другу литию. Підчас литиї співав хор під орудою Я. М. Яцыневича (около 150 душ).

Попереду жалібного походу йшли ученики школи М. Лисенка і несли віко домовини. Потім ішли відпоручники з Галичини, з Российской України та Росиї. Далї йшов хор та духовеньство. Домовину весь час несли на руках. За домовиною ішла родина, громадскі дїячі, знайомі, други і прихильники покійного.

Потім їхали дві колесниці, повні вінків з ріжними жалібними лентами.

Перед Безаківскою улицею похід прибрав величезні розміри. Біля памятника Бобриньского похід зустріла сила народу. В той час почало темнїти. Засьвічено смолоскипи. Коло домовини Лисенка несли кілька лїхтарів. Вигляд жалібного походу був надзвичайно урочистий.

На одній з колесниць був вінок „від молодї“. Уявляв величезну лїру, зроблену з жита і вбрану білими ромашками і васильками.

За колесницями йшло сила народу. Порядок був взірцевий.

По дорозї приставали все нові й нові гуртки людий. Тротуари були заповнені людьми. Не зважаючи на те, що падав снїг, всї учасники походу ішли з непокритими головами. Богато людий мало чорні, жалібні перевязки на руках. Перейшовши Безаківску улицю, жалібна процесия вийшла на Бібіковский бульвар до собору. В Володимирскому соборі зібрало ся сила людей. Коли процесия підійшла до собора — вся церков, хори і площа вже були заняті народом.

Домовину внесено в собор, пропущено хор. Більшостиж жалібного походу не пустили у церкву. Полїция не пропустила і відпоручників, бо в соборі нїбито повно і туди небезпечно пускати більше людий. Кївна полїция відтиснула людий і очистила площу.

Домовину поставлено у соборі по серединї і відправлено панахиду.

Після панахиди тїло покійного перенесено у лївий притвор церкви.

На виносї тїла коло собору було більш 10.000 душ.

Делеґациї. На похорон М. Лисенка прибули делеґати з Галичини, Катеринослава, Варшави, Полтави, Харкова, Москви, Одеси, Лубень і инших городів. З Галичини прибули: від музичного інститута ім. М. Лисенка у Львові др. Станислав Людкевич; від стрийского „Бояна“ посол до галицкого сойму, член українського соймового клюбу Остап Нїжанківский; від львівского „Бояна“ проф. Філярет Колесса; від Сокола-Батька у Львові і від львівскої громади др. М. Волошин та проф. Шухевич.

Похорон М. Лисенка. В недїлю відбув ся на Байковому кладовищі похорон Миколи Лисенка.

Літурґію відправлено у Володимирскому соборі о 9. год. 30 хв. Підчас літурґиї тїло стояло в притворі. На літурґиї співав хор д. Кошиця Замість запричастного стиха виконано чотиреголосний концерт покійного М. Лисенка „Камо пойду отъ Лица Твоего“. Концерт сей виконали артисти.

Після літурґиї тїло перенесено на середину церкви і почала ся заупокійна відправа, після якої жалібний похід вирушив на Байкове кладовище.

Коло церкви при входї стояли лавами студенти. З церкву пропускали тілько делеґациї і людий, близких до покійного.

Жалібний похід ішов Бібіковским Бульваром, В.-Володимирскою, Караваївскою і Васильківскою ул. Коло университету похід зустрінув хор київского українського драматичного товариства. (За „Радою“)

— **Про начерк зміни статута Тов-а „Просьвіта“ у Львові** пише нам оден з членів сего Товариства: „В серпневім числї „Вістий з Просьвіти“ появив ся начерк зміни статута тов-а „Просьвіта“ у Львові, який дістане ся під наради найблизших надзвичайних загальних зборів. Статут намірено змінити в двоякім напрямі: поширеня дїяльности Тов-а і компетенциї Гол. Видїлу та обмеженя права членів. З огляду на поширенє обсягу дїланя Тов-а належить повитати проєкт радісно. І дїйсно така институция як „Просьвіта“ мусить мати широкий круг дїланя; проте цїлий устуи під а) точно подає широкий обем дїланя Тов-а. Коби лише здїйснили ся мрії укладника сего начерку, то в Товаристві зосередила би уся просьвітна, господарка та торговельна дїяльність нашого народа. З другого боку Гол. Видїл мав би доволї праці над допильнованєм так многих аґенд Тов-а. Дальше стремить начерк до сотвореня суцїльнїйшої та способнїйшої машини до праці, якою були доси загальні збори. Але право членів сильно обмежено. Активне право на зборах мають лише відпоручники філій і читалень. Кождий член з окрема має право ставити внесеня і запити до Видїлу і страдальне право вибору. Почесні члени Тов-а мають права такі самі як відпоручники. Обговорюючи круг дїланя Гол. Видїлу Тов-а стремить начерк зміни статута до поширеня его права, чим він мав доси; від рішень Головного Видїлу не можна у всїх справах відкликувати ся до загальних зборів, лише в деяких. У тім лежить хиба начерку. Тут его автор виключає можливу дискусию на тему господарки Гол. Видїлу. Треба признати, що справдї збори надто „дискутують“ та говорять часом, о чім не треба, в нескінченість, однак виключити їх статутово від дискусиї над майном, фондами та дїяльностю Гол. Видїлу не можна. Се було би надто великим легковаженєм загалу.

Очи цїлої суспільности звернені на „Просьвіту“, суспільність підтримує еї і має супроти неї обовязки а тимчасом она згл. еї представники не мають права вглядати в дїловодство институциї. З огляду на се загальні збори стали би „соймом послуговим“ який був на се, аби лише вислухати письм та ухвалити тягарі; тут після нашої думки автор начерку промахнув ся. Так само уважаємо за промах § 31, де говорить ся, що членом видїлу може бути директор канцеляриї і редактор видань Тов-а, значить, платні функционарі. Дальше говорить начерк про філії й читальні та піддає їх під нагляд перших а тих під нагляд Гол. Видїлу.

Сї замітки подаємо перед загальними зборами під розвагу учасників, щоби потім не жалували, коли начерк статута перейде.

— **Замах на іспаньского предсїдника кабінета** З Мадрита доносять: Якийсь підозрілий чоловік дав до предсїдника кабінета Каналєяса чотири револьверові стріли і положив его на місци трупом, а потім сам застрілив ся. Убийник називав ся Мануель Пардінас Серато Мартін, уроджений в Еля Ґрадо, в провінциї Гуеска, мав 27 лїт. Прохожі, очевидці замаху на Каналєяса, перенесли его до поблизкої аптики і віддали полїциї его портфель, в якім було 2.000 песетів. Аптикар поклав жертву замаху на софі, і ствердив що мінїстер вже не жив. Тїло перенесено до будинка мінїстерства, де прибув король Альфонс і змовив над ним молитву. Жінка Каналєяса не знала ще нїчого про смерть мужа. Рада мінїстрів постановила предложити королеви мінїстра заграничних справ Ґасцію Прієта на тимчасового управителя кабінета. Мінїстер скарбу на вість про замах на Каналєяса зімлїв, в наслїдок чого не міг взяти участи в раді мінїстрів.

Очевидці замаху стверджують, що чули підчас стрілів анархістичні оклики з уст Пардінаса. Догадують ся, що П. був анархістом. Арештовано много осіб, які не мають з замахом нїчого спільного.

— **Запомоги для убогих учеників.** В буджетї краєвого фонду на 1912. р. призначив сойм на запомоги для руских і польских товариств, які мають на цїли спомагати убогих учеників, ричалт в сумі 2.000 К. З ричалту призначеного на ту саму цїль в 1911. р. лишила ся нерозділена сума 700 К. На 1912. р. мав отже краєвий видїл до роздачі суму 2 700 К. З сего ричалту призначив кр. видїл в порозумінню з краєвою Радою шкільною ось які одноразові запомоги руским товариствам, які внесли о се поданя: „Помочи молодїжи“ у Львові 200

К, „Шкільній помочи“ у Львові 100 К, „Шкільній Помочи“ в Станіславові 100 К, „Шкілсній Помочи“ в Коломиї 100 К і тов. „ім. св. Миколая“ в Тернополї 100 К. Разом одержали рускі товариства суму 600 К. Польскі товариства одержали 1150 К, а жидівскі 400 К. Разом роздав отже краєвий видїл суму 2.150 К. Прочу часть, се є 550 К лишив для запомог товариствам, які доси ще не внесли подань.

— **Демонстрация проти переслїдуваня Українців в Росиї**. Вчера вечером зібрало ся поверх 400 українських студентів і робітників в салї „Сокола“ на довірочні збори, щоби запротестувати проти переслїдуваня Українців в Росиї. Говорило двох студентів, представниця студенток і двох робітників, почім ухвалено резолюциї з осудженєм насильства росийского царату, та взиваючі нашу суспільність, щоби в переломовій хвилї станула достойно на сторожі своїх национальних прав.

Коли вічевики, співаючи национальні имни переходили біля Ставропигійского Інститута, з вікна кинув якийсь московский янїчар склянку і камінь. У відповідь на се вибито кілька шиб в Ставропигії, а горячійші з демонстрантів вибили шиби в „Обществі Качковского“ і русофільскій бурсї „Народного Дому“, причім бурсаки стріляли з револьверів до демонструючих.

— **Опришки в Новім Санчи**. Онодї рано о год. 5·30 зголосило ся до зелїзничого касиєра в Новім Санчи трех підозрілих мужчин, котрі зажадали білетів. Оден з тих незнакомих добув револьвера і почав стріляти до касиєра, однак на щастє стріли хибили. Опришки наміряли очивидно обікрасти зелїзничу касу, чому перешкодила ся обставина, що саме в тій хвилї заїхав на стацию зелїзничий поїзд з Кракова. Опришки вспіли утечи.

— **Послом до росийскої державної думи** з польскої Варшави вибраний — социялїст якийсь Яґелло. На що вже зійшла ягайлонська ідея!

— **Тернопільскі герої**. Кількох учеників реальної школи в Тернополї вибрало ся на болгарско-турецку війну дорогою на Росию. На кордонї стрінули їх жандарми, котрі налякали ся, щоби реалїсти не забрали султана в полон, тому для уникненя міжнародної війни, спричиненої хоробростию реалїстів, велїли ученикам вертати назад до королївского міста Тернополя, де їх мабуть покарано неоправданєм опущених годин шкільної науки.

— **Мита від самоходів**. Краєвий видїл постановив предложити соймови начерк закона, який має на цїли завести побір митових оплат від самоходів. Як поодинокий вимір тарифи, зазначено в начерку закона про милю, міст і перевіз І. кляси: від особового самохода, який має одну або дві лавки до сидженя, до яких зачисляє ся і місце моторового і від мотоциклю з візком 20 сот.; від особового самохода, який має більше чим дві лавки до сидженя, 30 сот., а від тягарового самохода і т. зв. самоходових омнїбусів 40 сотиків.

— **Огонь**. Дня 31. м. м. вибух з незвісної причини о 5. год. рано огонь в стодолї Мавра Гіршгорна в Синевідску вижнім, скільского повіта. З причини сильного вітру згоріли кромі стодоли і стайнї Гіршгорна також 3 сусїдні селяньскі хати разом з господарскими будинками і сегорічним збіжем. Загальна шкода виносить 23.600 К, з чого була обезпечена на 15·900 корон. Огонь імовірно підложено.

— **Страшний випадок**. Залїщик доносять нам про ось який випадок: Дня 8. с. м. підчас роботи в горальнї власника дібр Каз. Лїсковацкого в Мишкові, трансмісия при вальцівнї солода в незвісний спосіб пірвала одного робітника і убила єго на місци.

— **Штука в службі війни**. Заки болгарскі резервісти виїдуть на поле бою, мають звидїти софійский народний музей, а в нїм головно салю, в якій висять два образи. Оден з них представляє „Тисяч слїпців“. Тема сего образу сягає давних часів, коли то оден турецкий султан, прозвищем „убийник Болгар“, полонив одного дня всю армію; відтак казав виколоти очи всїм полонникам і лишаючи одного на тисяч одноокого приказав єму відвести всїх темних до вітчини. Другий образ представляє Турків, які оглядають над раном тїла погибших підчас різнї Болгар. Болгарскі резервісти стоять перед тими образами довший час, а потім відходять з примкненими очима. Годї відтак дивувати ся, що в бою йдуть, мов скажені, на баґнети...

— **Гарна спадщина**. Перед кількома тижнями помер в Лївєрпулї купець Каспер Шінц, родом зі Швайцариї. Був він малим купцем однак всї знали, що має майно і уважали єго за скупаря. По отвореню завіщаня виявило ся, що майно Шінца виносило лише в самій Анґлії 20 мілїонів корон, кромі сего полишив покійний великі добра в полудневій Америці. Майно се одержить єго одинока дочка Дара Цецилїя Шінц.

Оповістки.

— **Зима так скоро загостила** в убогі хати і своїми морозними подихами так скоро досягла малих, неубраних бідних дїтий, та спонукує Тов-о „Руска Захоронка“ у Львові, яке опікує ся убогими рускими дїтьми, звернути ся з усердною просьбою до заможнїйших Родин о дари в уборах для дїтий. Ми певні, що в ґардеробі наших богатших Родин суть дїточі убори, які лежать вже без пожитку, бо дїти вже їх не убирають. Щасливі дїти заможних родин дістали нові і гарні убори — тепленьку одїж. На стару одїж ждуть дїти убогих родичів. Они будуть для тих убогих дїтий Руской Захоронки прямо сьвяточною одежию — а що найважнїйше стануть пожиточною одежию, бо захоронять ті безборонні житя — дрібні тїла від зимна і простуди. Нашу просьбу ми засилаємо передовсїм до Материй. Високо Поважані Панї! Се не великий труд пошукати за такими річами і зробити з них великий і добрий вчинок для убогих дїтий. В кого би не було таких річий, сего просимо о дари в грошах, о малу жертву, а великий дар для убогої дїтвори. Ся просьба знова нехай дійде головно до Батьків, які розпоряджають грішми. Ми все голосимо, що ми є синами одної Неньки-України. Явім сю правду дїлами! Нехай ті, що ходять в теплї, огрiють по можности тих, що мерзнуть. І за найменший дар велике „Спаси Біг!“ Дарované річи приймає для Руской Захоронки з чемности „Народна Торговля“. — *Видїл.*

— **Новоосноване „Касино театральне“** (зреформований „Торбан“) при укр.-нар. театрі звертає ся отсим до Хв. Зарядів українських бібліотек і до приватних осіб з просьбою о надсиланє для бібліотеки „К. Т.“ дуплїкатів книжок, евентуально в обміну або за винагороду. Адреса: укр. Театр (Тов-о „Торбан“). Стрий. *Л. Курбас*, голова. *Сидір Терлецкий*, секретар.

Посмертні ✝ оповістки.

О. Лев Бачиньский, емерит. парох Байковець, помер в Тернополї по довгій недузї заосмотрений Сьв. Тайнами в неділю 10. с. м. в 60. році сьвященьства а в 87. р. житя. Був се дуже трудячий і примірний сьвященик, якого вельми любили парохіяни, численна родина і люде, з котрими колинебудь стрінув ся. Похорон того праведника відбуває ся нині в середу в Тернополї. В. є. п.!

Петро Максимович, ем. радник суду і оборонець в карних справах у Львові помер дня 9. с. м. в 63. році житя. В. є. п.!

Телєґрами

з дня 13. листопада

Будапешт. Архікнязь Франц Фердинанд відїхав до Відня.

Мадрит. Король відвідав вдову по убитім предс. мін. Канальєсї. Державні будинки і театри замкнені. Похорони Канальєса відбудуть ся на державний кошт.

Царгород. Представники чужих держав нараджували ся з комендантом міста над обезпекою чужинців.

Терст. В тутешних торговельних кругах побоюють ся, що на випадок признаня Сербії зелїзничого полученя з Адрийским морем вглядно на випадок побудованя нової зелїзници до Еґейского моря, австрийский вивіз, який доси відбуває ся на Схід через Терст, устав би зовсїм.

Берлїн. (ТКБ). Нїмецкий парлямент скликано на день 26. с. м.

Видїл тов. „Руска захоронка“ у Львові подає до відома усїх своїл членів і прихильників, що публичні засїданя тов-а будуть відбувати ся почавши від 5. листопада 1912 щ о д р у г о г о в т о р н и к а в комнатах „Р у с к о ї Б е с ї д и“ все о год. 5. по пол. На сї засїданя запрошуємо дуже усїх, що інтересують ся справою вихованя рускої дїтвори і опіки над нею. — *Видїл.*

— ВЖЕ ОТВОРЕНА —

ФАБРИКА

МАСАРСКИХ ВИРОБІВ

Краєвого Союза для збуту худоби

у ЛЬВОВІ.

Фабрика заосмотрена з найлучшої системи електричні машини і первородні фахові сили доставляє н а й л і п ш о ї с о р т и масарскі вироби, зладжені в здоровий, гіґієнічний спосіб.

Щоденна точна висилка на провінцию до П. Т. Крамниць і Купців.

СКЛЕПИ У ЛЬВОВІ: Ринок ч. 10 Дім „Просьвіти“, ул. Костюшки ч. 1 Дім „Народної Гостинниці“.

Родимці, попирайте свій народний промисл!

Асекуруйте своє майхо від огню

в „Днїстрі“!

Кождий Русин повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цїлого народу.

Кождий Русин повинен асекурувати ся тільки в рускім товаристві взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекурацийного, тільки один

„ДНЇСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпеченя **селяньских будинків**,

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний **чистий зиск** своїм членам; на рік 1911 виносить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцїнює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісиї запрошує все двох господарів на оцїнителїв.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги **руским школам і бурсам**, де виховують ся селяньскі дїти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всїх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Днїстер“.

Власні фонди „Днїстра“ виносять з кінцем 1911 року 3,353.305 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпеченя на житє у всїх догідних комбінациях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векслї за дешевою оплатою премії.

Адреса „Днїстра“: Товариство взаїмних обезпечень „Днїстер“ у Львові, у власним домі ул. Руска ч. 20.

Музичні струменти як: скрипки цитри, кларнети, труби, мандолїни і т. д. а також **ровери** та прибори до тихже, поручає по дешевших цїнах як деинде: **Укр. висилковий дім „ОРКАН“** Львів, Коперника 18. Соколам і Січам, ученикам і учителям великий опуст. Також на рати. 388(20)

Брошуру:

Йосиф II. чи Ян Казимир?“

(з нагоди сьвяткованя мнимої 250-літної річниці єстованя Львівского Університету).

можна набути в Адмінїстрациї „Руслана“ і в книгарнї Наук. Тов. ім. Шевченка у Львов по 30 сот. за примірник.

Рух зелїзничих поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середно-еврогейского.

Замітка. Поїзди поспішні означені г р у б и м друком. Години нічні від 6̲0̲0 вечером до 5̲5̲9̲ рано означені підчеркненєм чисел мінутових.

Відїзд зі Львова

з головного двірця:

До Кракова: **12**·3̲5̲, 3·4̲0̲, **8**·22, 8·35, **2**·05§), **2**·45, 3·45*), 5·4̲6̲†), 6·0̲5̲, **7**·0̲0̲, 7·3̲0̲, 11·1̲0̲.
*) до Ряшева. §) від 15/5 до 30/9 включно що дня. †) до Мшани.

До Підволочиск: 6·10, 10·35, §2·16, **2**·27, 2·50†, 8·4̲0̲, 11·1̲3̲.
†) до Красного. §)від 15/5 до 30/9 включно що дня.

До Черновець: **2**·5̲0̲, 6·10, **9**·15, 9·37, **2**·25, 3·05*), 6·2̲8̲†), 7·5̲8̲*), 11·0̲0̲.
*) до Станїславова. †) до Коломиї. *) до Ходорова кождого попереднього дня перед неділею і сьвятом.

До Стрия: 6·00, 7·30, 10·02 §), 1·45, 6·5̲0̲, 11·2̲5̲.
§) Від 16/6 до 8/9 включно лише в неділю і рим.-кат сьвята.

До Самбора: 6·58, 9·05, 3·50, 10·5̲6̲.

До Сокаля: 7·35, 2·21, 8·0̲0̲, 11·3̲5̲*)
*) до Рави рускої (лише в неділї).

До Яворова: 8·40, 5·45.

До Підгаєць: 5·5̲5̲, 4·53.

До Стоянова: 7·55, 6·0̲0̲.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиск: 6·25, 10·55, **2**·29*), **2**·42' 3·07†), 9.0̲1̲, 11·3̲0̲.
†) до Красного. *) від 15|5 до 30/9 включно що дня.

До Підгаєць: 6·09, 1·21*), 5·15, 10·4̲0̲§).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.

До Стоянова: 8·12, 6·1̲7̲.

з двірця „Львів-Личаків“:

До Підгаєць: 6·28, 1·40*), 5·36, 10·5̲9̲§).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.

Приїзд до Львова

на головний дворець:

З Кракова: **2**·2̲2̲, 5·4̲5̲, 7·25, **8**·50, 1·1̲0̲ **10**·05, **1**·30, **2**·0̲0̲§), 5·40, 7·2̲5̲†), **8**·2̲5̲, 9·5̲0̲
*) з Тарнова, §) від 15|5 до 30|9 включно щодня, †) з Мшани 15/6 до 30|9 включно щодня.

З Підволочиск: 7·2̲0̲, 11·30, **1**·50§), **2**·15, 5·30 10·3̲0̲, 10·4̲8̲†)
†) з Красного, §) від 15/5 до 30/9 включно щодня.

З Черновець: **12**·05, 5·1̲5̲§), 5·4̲5̲†), 7·40, 10·25*), **1**·55, 5·52, **6**·2̲6̲, 9·3̲4̲
*) зі Станїславова, †) з Коломиї, §) з Ходорова кождого слїдуючого дня по неділї і сьвятї.

Зі Стрия: 7·28, 11·40, 4·25, 6·4̲5̲, 10·1̲9̲ §. 11·0̲0̲
§) від 16/6 до 8/9 включно лише в неділї і римо-кат. сьвята.

З Самбора: 7·50, 9·55, 2·10, 8·3̲0̲

Зі Сокаля: 7·10, 1·25, 7·5̲7̲

З Яворова: 8·12, 4·20

З Підгаєць: 11·10, 10·2̲0̲

Зі Стоянова: 10·01, 6·3̲0̲

на дворець „Львів-Підзамче“:

З Підволочиск: 7·01, 11·11 1·3̲0̲*), **2**·00, 5·10 10·1̲2̲, 10·3̲1̲†)
†) з Красного, *) від 15·5 до 30·9 включно щодня.

З Підгаєць: 7·26*) 10·49, 6·2̲9̲*) 10·0̲1̲, 12·0̲0̲§)
*) з Винник, §) з Винник лише в суботу і неділю.

Зі Стоянова: 9·21, 6·1̲1̲

на дворець „Львів-Личаків“:

З Підгаєць: 7·08*), 10·31, 6·1̲1̲*), 9·4̲1̲, 11·4̲3̲§)
*) з Винник, §) з Винник в суботу і не

Поїзд поспішний зі Львова до Підволочиск відїздить о год. 2 мін. 16 по полудни з перону 2, Нр. сходів II.

Поїзд особовий зі Львова до Красного відїздить о год. 2 мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.

Поїзд особовий зі Львова до Станїславова відходить о годинї 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

Льокальні поїзди.

з головного двірця:

До Брухович: що дня: 6·02,

на головний дворець:

З Брухович: що дня 6·55.

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґерук.**

З друкарнї В. А. Шийковского у Львові